

Sygn. akt: II W 239/16

(...) 134/16 KPP L.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Monika Niedziałkowska

Protokolant: asystent sędziego Jakub Rozenfeld

przy udziale oskarżyciela publicznego: ---

przy udziale oskarżycielki posiłkowej M. B.: ---

przy udziale oskarżyciela posiłkowego T. B.: ---

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19.10.2016 r., 26.04.2017 r.

sprawy z wniosku Komendanta Powiatowego Policji w L.

przeciwko **K. Z.** z domu K. córce W. i A. z domu M.

ur. (...) w B.

obwinionej o to, że w dniu 18 marca 2016 r. o godz. 19:15 na drodze krajowej K 51 pomiędzy miejscowościami M. a R., kierując pojazdem A. (...) o nr rej. (...) nie upewniła się co do możliwości bezpiecznego wykonania manewru wyprzedzania widząc na prawym pasie ruchu dwa pojazdy, zaczęła hamować zjeżdżając na prawy pas ruchu w wyniku czego doprowadziła do zderzenia się z pojazdem wyprzedzanym V. (...) o nr rej. (...) kierowanym przez T. B. przewożącym pasażerów, w wyniku czego spowodowała zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym

tj. o wykroczenie z art. 86 § 1 kw

orzeka:

I obwinioną K. Z. w ramach zarzucanego jej czynu uznaje za winną tego, że w dniu 18 marca 2016 r. w godzinach wieczornych jadąc drogą (...)w kierunku miejscowości R. pojazdem marki A. (...) o nr rej. (...), nie zachowując szczególnej ostrożności, podjęła manewr wyprzedzania pojazdu marki V. (...) o nr rej. (...) w miejscu, gdzie było to zabronione, po czym po wjechaniu w wytworzoną lukę na prawy pas jezdni rozpoczęła intensywne hamowanie doprowadzając do zderzenia z uprzednio wyprzedzanym pojazdem V. (...) o nr rej. (...), czym spowodowała zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym dla kierującego pojazdem V. (...) oraz znajdujących się w nim pasażerów, czyn ten kwalifikuje z art. 86 § 1 kw i za to skazuje ją, a z mocy art. 86 § 1 kw w zw. z art. 24 § 1 i 3 kw wymierza jej karę grzywny w wysokości 300,00 zł. (trzysta);

II na mocy art. 627 kpk w zw. z art. 119 kpsw zasądza od obwinionej na rzecz oskarżycieli posiłkowych M. B. i T. B. kwotę po 1159,39 zł. (jeden tysiąc sto pięćdziesiąt dziewięć 39/100) tytułem poniesionych wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru;

III na mocy art. 118 § 1 i 3 kpsw w zw. z § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku

o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia i art. 3 ust. 1 w zw. z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych wymierza obwinionej opłatę w kwocie 30,00 zł. (trzydzieści), obciąża ją zryczałtowanymi wydatkami postępowania w kwocie 100,00 zł. (sto) oraz należnościami przyznanymi biegłemu J. K..

Sygn. akt: II W 239/16

UZASADNIENIE

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. Z. lat 33 jest funkcjonariuszem Straży Granicznej. Z tego tytułu osiąga wynagrodzenie w wysokości ok. 3000,00 zł. miesięcznie. Jest mężatką. Na utrzymaniu ma jedno dziecko w wieku 7 lat. Była karana za przekroczenie prędkości w postępowaniu mandatowym.

W dniu 18 marca 2016 r., około godz. 19:00 obwiniona jechała od strony miejscowości M. w kierunku miejscowości R., trasą nr (...), samochodem osobowym marki A. (...) o nr rej. (...). Nie przewoziła pasażerów. Bezpośrednio przed autem obwinionej jechał T. B. kierując samochodem osobowym marki V. (...) o nr rej. (...). Współ z nim podróżowała małżonka M. B. (na tylnej kanapie za kierującym), obok niej miejsce zajmował ich małoletni syn W., zaś na miejscu pasażera z przodu siedziała teściowa kierującego, S. D..

Przed pojazdem oskarżyciela posiłkowego poruszały się dwa pojazdy. Kierujący V. (...) jechał zachowując odległość około 10 – 15 metrów od auta go poprzedzającego.

Tego dnia widoczność i przejrzystość powietrza była dobra.

Przed miejscowością R., obaj kierujący kontynuowali jazdę prostym, biegnącym na wzniesienie, odcinkiem jednojezdniowej, dwukierunkowej, o asfaltowej nawierzchni, z oznakowaniem poziomym, jezdni o szerokości ok. 6 metrów. Oś jezdni w tym miejscu wyznaczona jest linią jednostronnie przekraczalną P – 3b od strony pojazdów poruszających się z naprzeciwka, poprzedzoną linią przerywaną ostrzegawczą P – 6.

W obliczu tego, że pojazdy jadące przed nim zaczęły zwalniać, T. B. zdjął nogę z pedału gazu utrzymując bezpieczny odstęp. W tym samym czasie, wbrew zakazowi wyprzedzania K. Z. przystąpiła do manewru wyprzedzania pojazdu V. (...). Zjechała na lewy pas jezdni, po czym dostrzegłszy sytuację na drodze (pierwszy z poruszających się w tzw. kolumnie pojazdów samochód sygnalizował zamiar skrętu w lewo w drogę leśną), kończąc podjęty manewr wyprzedzania, hamując, gwałtownie wjechała w wytworzoną pomiędzy V. (...), a autem go poprzedzającym, lukę, by następnie po przejechaniu kilku metrów na prawym pasie jezdni, hamując z dużą intensywnością, doprowadzić do uderzenia przez prawidłowo jadącego i nie mającego możliwości zatrzymania się, V. (...) jego lewą stroną przodu nadwozia w prawą stronę tyłu nadwozia pojazdu A. (...).

Po zderzeniu V. (...) zatrzymał się na wysokości słupka 34,300 km drogi nr (...), zaś A. (...) nieco za nim skośnie w prawo.

Na miejsce zdarzenia przybył patrol policji. Po wysłuchaniu relacji uczestników kolizji, po analizie lokalizacji uszkodzeń obu pojazdów funkcjonariusze policji przyjęli sprawstwo obwinionej. Obwiniona odmówiła przyjęcia mandatu.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o następujące dowody:

- częściowo wyjaśnienia obwinionej k – 14, k 45v - 46;

- zeznania świadków: E. R. k 47v – 48; częściowo T. B. k 20v – 21, k 47 – 47v; M. B. k 24v – 25, k – 46v; S. D. k – 29, k – 47v;

- dokumenty: notatkę urzędową k – 1; protokół oględzin pojazdu A. (...) k – 3; protokół oględzin pojazdu V. (...) k - 4; szkic k – 5; zdjęcia k 6 – 8; dane osobopoznawcze k – 45; zapis na płycie CD zawierający zdjęcia pojazdu obwinionej k – 50; zapis na płycie CD zawierający akta szkodowe k – 55; opinię biegłego sądowego J. K. k 63 – 76;

- ustną opinię uzupełniającą biegłego J. K. k 124 – 124v.

Obwiniona **K. Z.** w toku czynności wyjaśniających nie przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu (k – 14).

Przed Sądem obwiniona zaprzeczyła sprawstwu. Wyjaśniła, iż tego dnia podróżowała sama. Jak wskazała, przed przystąpieniem do manewru wyprzedzania auta pokrzywdzonego spojrzała w lusterka, upewniła się że za nią i z naprzeciwka nic nie nadjeżdża. Zaznaczyła, że wyprzedzanie rozpoczęła w miejscu dozwolonym – nie było znaków pionowych, ani poziomych manewr ten zabraniających. Podała, że wiedziała iż przed wyprzedzaniem pojazdem poruszało się kilka aut. Wyjaśniła, iż zakończyła manewr wyprzedzania znalazłszy się na prawym pasie jezdni. Jak wskazała, po przejechaniu kilku metrów, pojazd jadący przed nią zaczął gwałtownie hamować. Jak dodała, zauważyła, że pojazd jadący przed nim skręca w lewo. Wskazała, iż jej reakcją było gwałtowne hamowanie. Jak podała, po chwili poczuła uderzenie w tył pojazdu. Wyjaśniła, iż odległość pomiędzy autem wyprzedzanym, a kolejnym była wystarczająca, aby mogła wjechać. Była to odległość około 15 metrów. Zaznaczyła, że manewr wyprzedzania zakończyła na linii przerywanej (k 45v – 46).

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu zgromadzony materiał dowodowy daje podstawy, by obwinionej przypisać sprawstwo zarzucanego jej czynu wyczerpującego znamiona wykroczenia opisanego w art. 86 § 1 kw przy jednoczesnej konieczności modyfikacji opisu czynu przypisanego.

W rozpoznawanej sprawie zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia o odpowiedzialności obwinionej za zarzucane jej wykroczenie miała ocena osobowych źródeł dowodowych przez pryzmat opinii biegłego sądowego J. K., albowiem na miejscu zdarzenia, za wyjątkiem wykonania oględzin pojazdów (k – 3, k – 4), zdjęć obrazujących rodzaj i lokalizację uszkodzeń pojazdów (k 6 - 8), sporządzenia szkicu (k – 5), przy jego oczywistych, wyłuszczonych przez biegłego mankamentach (k – 2 opinii), nie dokonano oględzin miejsca zdarzenia, nie zabezpieczono ewentualnych śladów, co uniemożliwiło biegłemu dokładne ustalenie miejsca zdarzenia, pozycji pojazdów w momencie zderzenia, drogi, jaką przebyły po zdarzeniu, obliczenie prędkości samochodów uczestniczących w kolizji, a w konsekwencji skutkowało odstąpieniem od analizy czasowo – przestrzennej kolizji.

W tym stanie rzeczy, Sąd podzielił wyjaśnienia obwinionej (k – 14, k 45v – 46) oraz zeznania pokrzywdzonych/świadków T. B. (k 20v – 21, k 47 – 47v), M. B. (k 24v – 25, k – 46v) oraz S. D. (k – 29, k – 47v) jedynie w tej części, w jakiej korespondowały z wnioskami płynącymi z opinii biegłego J. K. opartymi na specjalistycznej wiedzy i doświadczeniu biegłego, nie odzegnując się od odrzucenia omawianych depozycji w pozostałym zakresie jako nie polegających na prawdzie, nie znajdujących potwierdzenia we wspomnianych wnioskach opinii, które Sąd podzielił. Oczywistym jawi się, iż opinia biegłego ma znacznie pomocnicze i nie może ograniczać Sądu w samodzielnym poszukiwaniu przyczyn omawianego zdarzenia drogowego. Poza tym depozycje uczestników zdarzenia drogowego, nie wolne od subiektywnych ocen, zniekształcone dynamiką cechującą owe zdarzenie drogowe, ukierunkowane na przedstawienie przebiegu zdarzenia w sposób jak najbardziej korzystny dla siebie z przerzuceniem wyłącznej odpowiedzialności za zaistniałą sytuację na drodze na stronę przeciwną, nie oddają w pełni tego co rzeczywiście wydarzyło się wtedy na tym odcinku jezdni.

Przyjmując za biegłym, odwołując się do przeprowadzonych przez niego rzeczoznawczych oględzin miejsca zdarzenia, na odcinku od około 84 metrów przed słupkiem hektometrowym 34,300 km (do kolizji doszło kilkanaście metrów przed owym słupkiem) znajduje się znak poziomy – linia jednostronnie przerywana P – 3b do kierunku jazdy w stronę L. tj. odwrotnego do kierunku jazdy pojazdów uczestniczących w kolizji.

W takich warunkach drogowych, wbrew wyrażonemu wskazanym - dobrze widocznym znakom zakazowi, nie respektując obowiązku stosowania się m.in. do znaków drogowych, wypływającego wprost z art. 5 ust. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym, kierująca A. (...) podjęła manewr wyprzedzania, kończąc go około 50 – 60 metrów za początkiem linii ciągłej, co zadaje kłam depozycjom K. Z. utrzymującej, iż manewr wyprzedzania przeprowadziła i zakończyła w miejscu dozwolonym.

Brak możliwości obliczenia prędkości pojazdów oraz ustalenia rzeczywistych ich pozycji zderzeniowych przełożył się na niemożność wykonania analizy czasowo – przestrzennej zdarzenia, która bazuje na owych parametrach.

W tym stanie rzeczy Sąd przyjął za biegłym, bazując na depozycjach obwinionej w powiązaniu z lokalizacją i rodzajem uszkodzeń obu pojazdów, że sytuacja zderzeniowa na drodze odpowiadała co do zasady tej przez nią przedstawionej, a ujętej graficznie na szkicu nr 2 (k – 8 opinii), jednocześnie odrzucając wersję lansowaną przez kierującego V. (...) oraz pozostałych pokrzywdzonych prezentowaną na szkicu nr 3 (k – 8 opinii), albowiem pozostaje ona w sprzeczności z przeprowadzoną analizą rozłożenia śladów na samochodach.

Przyjmując za bezpośrednimi uczestnikami zdarzenia - oskarżycielami posiłkowymi oraz pokrzywdzoną S. D., uderzenie w tył pojazdu obwinionej przez kierującego V. (...) było konsekwencją braku bezpiecznego odstępu pomiędzy obu pojazdami powstałego na skutek gwałtownego wjazdu przez obwinioną w wytworzoną - pomiędzy V. (...), a autem go poprzedzającym – lukę, połączonego z intensywnym hamowaniem, co uniemożliwiło T. B. podjęcie skutecznego manewru obronnego w sytuacji, w jakiej znalazł się na drodze.

Powyższe koresponduje zarówno co do zasady z zeznaniami świadka E. R. (k 47v – 48), wspartymi treścią notatki urzędowej sporządzonej na okoliczność podjętej interwencji (k – 1), jak i z wyrażonym przez biegłego J. K. stanowiskiem w zakresie oceny prawidłowości wykonanego manewru wyprzedzania przez obwinioną pod kątem wymogu zachowania szczególnej ostrożności.

Zeznania świadka - funkcjonariusza policji E. R., nie wniosły istotnych treści do sprawy. Wymieniony przybył na miejsce po zdarzeniu, zrelacjonował jedynie zastaną sytuację na jezdni, w tym stanowiska uczestników kolizji. Przyjęty przez policjanta przebieg zdarzenia, co do zasady zbieżny z wersją lansowaną przez oskarżycieli posiłkowych, przekładający się na wyrażoną ocenę zachowania kierujących w opisie czynu zarzucanego zawartego we wniosku o ukaranie, w tym przesądzający o sprawstwie obwinionej, nie do końca koresponduje z ustaleniami poczynionymi przez Sąd, co tłumaczyć należy tym, iż Sąd dysponował materiałem dowodowym poszerzonym o opinię biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych posiłkując się przy jego ocenie wnioskami z niej płynącymi.

Reasumując wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd doszedł do przekonania, iż obwiniona swym zachowaniem wyczerpała dyspozycję wykroczenia opisanego w art. 86 § 1 kw.

Stosownie do wyników postępowania dowodowego Sąd dokonał w ramach zarzucanego obwinionej czynu, modyfikacji opisu czynu przypisanego, co jednakże nie wpłynęło na zmianę zaproponowanej kwalifikacji prawnej czynu.

Dla odpowiedzialności z art. 86 kw konieczne jest ustalenie, że sprawca nie zachował należytej ostrożności, a więc takiej, jaka była wymagana w danej sytuacji. Każdy uczestnik ruchu drogowego jest obowiązany do zachowania ostrożności, czyli do postępowania uważnego, przezornego, stosowania się do sytuacji istniejącej na drodze. W niektórych sytuacjach ustawa wymaga jednak od uczestnika ruchu drogowego ostrożności szczególnej, a więc większej, niż zwykle wymagana. Taka szczególna ostrożność, to ostrożność polegająca na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania uczestników ruchu do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie (wyrok SN z dnia 29 kwietnia 2003 r., III KK 61/03, LEX nr 77467).

Przepis art. 24 ustawy Prawo o ruchu nakłada na kierującego przystępującego do manewru wyprzedzania nie tylko obowiązek zachowania szczególnej ostrożności, lecz również dalej idący nakaz upewnienia się co do tego, że istnieją warunki do podjęcia tego manewru bez spowodowania zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Ustawodawca w przepisach regulujących obowiązki uczestników ruchu drogowego ciążące na nich w związku z manewrem

wyprzedzania w art. 24 ust. 1 pkt cyt. ustawy, wprost nakłada taki nakaz na kierującego pojazdem przystępującym do wykonania takiego manewru, obligując go do upewnienia się, czy nie zachodzą przeszkody wymienione w punktach 1 – 3 tj. czy ma odpowiednią widoczność i dostateczne miejsce do wyprzedzania bez utrudnienia komukolwiek ruchu, czy kierujący jadący za nim, nie rozpoczął wyprzedzania, czy kierujący jadący przed nim na tym samym pasie ruchu, nie zasygnalizował zamiaru wyprzedzania innego pojazdu, zmiany kierunku jazdy lub zmiany pasa ruchu.

Wyprzedzający - jak zaznaczył Sąd Najwyższy - musi mieć absolutną pewność, że na widocznym i wolnym odcinku drogi zdoła przeprowadzić prawidłowo manewr wyprzedzania. Powinien przy tym uwzględnić panujące warunki drogowe, stan pogody, szerokość jezdni, utrudnienia w ruchu itp." (wyrok SN z dnia 18 lipca 1972 r., V KRN 256/72 (w:) R.A. Stefański, Przepięstwa i wykroczenia..., poz. 302). Kierujący może podjąć wyprzedzanie w sytuacji pełnej widoczności całego odcinka drogi, potrzebnego do bezpiecznej realizacji wszystkich 3 faz (fazy dojeżdżania do pojazdu wyprzedzanego, fazy przejeżdżania obok pojazdu wyprzedzanego i fazy zjeżdżania na dotychczas zajmowany pas ruchu) składających się na ten manewr wyprzedzania. Zachowanie w tym czasie wymaganej szczególnej ostrożności oznacza również powinność permanentnej czujnej obserwacji sytuacji na drodze (wyrok SN z dnia 27 stycznia 2006 r., WA 39/05).

Konstrukcja omawianego przepisu wskazuje jednoznacznie, iż samo niezachowanie należytej ostrożności (podwyższonej do granic gwarantujących skuteczność reakcji, przede wszystkim w wypadku zmieniającej się nieoczekiwanej sytuacji na drodze; takiej, jaka była wymagana w danej sytuacji – każdy uczestnik ruchu drogowego jest obowiązany do zachowania ostrożności, czyli do postępowania uważnego, przezornego) nie jest jeszcze wykroczeniem z art. 86 § 1 kw, ponieważ musi ono skutkować zagrożeniem bezpieczeństwa w ruchu drogowym (Wojciech Kotowski: Kodeks wykroczeń Komentarz, str. 327).

W realiach niniejszej sprawy, obwiniona swoim zachowaniem polegającym na podjęciu manewru wyprzedzania w miejscu niedozwolonym, nie zachowała szczególnej ostrożności tj. w końcowej fazie wyprzedzania, znajdując się na prostym odcinku jezdni, przy panującej dobrej widoczności, poprzez wjechanie przed samochód oskarżyciela posiłkowego - czemu towarzyszyło gwałtowne hamowanie, nie uwzględniając specyfiki hamowania pojazdów w tzw. kolumnie, wytworzyła niebezpieczną sytuację na drodze, doprowadzając do zderzenia się pojazdów, a w konsekwencji spowodowała zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wyczerpała znamiona wykroczenia opisanego w art. 86 § 1 kw.

Wskazane uwarunkowania tego zdarzenia wskazują, że dostosowanie się obwinionej do obowiązującego na tym odcinku trasy zakazu wyprzedzania skutkowałoby brakiem zaistnienia zdarzenia drogowego z udziałem stron, niezależnie od zachowania oskarżyciela posiłkowego, które – przyjmując za biegłym – nie było nieprawidłowe, gdyż zbyt mały odstęp pomiędzy pojazdami uczestniczącymi w kolizji został narzucony przez błędne, niewłaściwe zachowanie obwinionej, co uniemożliwiało kierującemu V. (...) zatrzymanie, nie uderzając w pojazd kierowany przez obwinioną.

Powyższe daje zatem podstawę do przyjęcia, że pomiędzy stwierdzonym naruszeniem przez obwinioną przepisów ruchu drogowego, a zaistniałą kolizją zachodzi bezpośredni związek przyczynowy.

Kierując się zasadami wymiaru kary określonymi w art. 33 § 1 – 4 kw, mając na względzie dyrektywę płynącą z art. 24 § 1 i 3 kw, uznając obwinioną za winną popełnienia przypisanego jej czynu, Sąd wymierzył jej karę grzywny w wysokości 300,00 zł.

Kara grzywny jest jedyną sankcją karną przewidzianą za sprawstwo wykroczenia określonego w art. 86 § 1 kw (pkt I wyroku).

Zdaniem Sądu orzeczona kara jest adekwatna do stopnia zawinienia, społecznej szkodliwości czynu, jak również spełnia cele w zakresie prewencji indywidualnej, jak i społecznej jej oddziaływania.

Przy ocenie karygodności przypisanego obwinionej czynu Sąd wziął pod uwagę w myśl art. 47 § 6 kw, przede wszystkim rozmiar grożącej szkody (realność wystąpienia poważniejszych skutków w postaci obrażeń ciała u uczestników zdarzenia, jak również uszkodzeń pojazdów), a także rodzaj i stopień naruszenia reguł ostrożności.

W procesie wymiaru kary Sąd poczytał obwinionej jako okoliczność łagodzącą prowadzenie nienagannego życia przed popełnieniem wykroczenia.

Zważywszy, iż obwiniona posiada regularny miesięczny dochód z tytułu zatrudnienia, uiszczenie kary grzywny w kwocie 300,00 zł. mieści się w ramach jej możliwości finansowych.

Stosownie do wyniku procesu oraz przedłożonego przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych z wyboru spisu kosztów (k – 123), w myśl art. 627 kpk w zw. z art. 119 kpsw, Sąd zasądził od obwinionej na rzecz oskarżycieli posiłkowych zwrot poniesionych przez nich wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru (pkt II wyroku).

O kosztach postępowania Sąd orzekł stosownie do brzmienia art. 118 § 1 i 3 kpsw w zw. z § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10.10.2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia oraz art. 3 ust. 1 w zw. z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych, obciążając nimi w całości obwinionego (pkt III wyroku).